

180. Keskiviikkona 25 päivänä tammikuuta 1995

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely:

1) Ehdotukset laeiksi kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta ja rikoslain muuttamisesta 6936

Hallituksen esitys n:o 247
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 12

2) Ehdotus laiksi Valtion Korjaamon nimen muuttamisesta nimeksi RASKONE 6937

Hallituksen esitys n:o 345
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 20

3) Ehdotus laiksi yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta ,,

Hallituksen esitys n:o 343
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 21

4) Ehdotukset ilmailulaiksi ja laiksi suuronnettomuuksien tutkinnasta annetun lain muuttamisesta ,,

Hallituksen esitys n:o 294
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 22

5) Ehdotukset laeiksi maaseutuelinkeinolain, porotalouslain ja luontaiselinkeinolain muuttamisesta 6938

Hallituksen esitys n:o 311
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 39

Toinen käsittely:

6) Ehdotus laiksi tieliikennelain muuttamisesta 6938

Hallituksen esitys n:o 355
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 24

7) Ehdotus laiksi rehulain muuttamisesta ..,

Hallituksen esitys n:o 347
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 40

8) Ehdotukset laeiksi potilasvahinkolain muuttamisesta ja eräiden potilasvahinkokorvausten sitomisesta palkkatasoon annetun lain 3 §:n muuttamisesta ,,

Hallituksen esitys n:o 326
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 49

9) Ehdotus laiksi eräitä julkisia yrityksiä koskevasta tiedonantovelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta ,,

Hallituksen esitys n:o 339
Talousvaliokunnan mietintö n:o 54

10) Ehdotukset laeiksi aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain muuttamisesta ja maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen torjumisesta annetun lain muuttamisesta 6939

Hallituksen esitys n:o 334
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 17

11) Ehdotus laiksi öljysuojarahastosta annetun lain muuttamisesta ,,

Hallituksen esitys n:o 350
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 18

12) Ehdotus laiksi jätelain muuttamisesta annetun lain 60 §:n 1 momentin kumoamisesta 6939

Hallituksen esitys n:o 358
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 19

A i n o a k ä s i t t e l y :

13) Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus oikeuskanslerin virkatoimista ja lain noudattamista koskevista havainnoista vuodelta 1993 6944

Kertomus n:o 8
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14

14) Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1993 6944

Kertomus n:o 6
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 14

E n s i m m ä i n e n k ä s i t t e l y :

15) Ehdotukset laeiksi Suomen Hallitusmuodon ja valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta 6945

Hallituksen esitys n:o 284
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13

E s i t e l l ä ä n :

16) Ed. Mattilan ym. lakialoite n:o 110 laeiksi valtiopäiväjärjestyksen ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta 6945

17) Puhemiesneuvoston ehdotus n:o 5 eduskunnan työjärjestyksen, eduskunnan vaalisäännön ja eduskunnan tilisäännön 19 §:n muuttamisesta 6946

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Ala-Nissilä, Alaranta, Andersson, Backman, Björkenheim, Enestam, Hautala, Heikkinen, Häkämies, Ihamäki, Iivari, Jokiniemi, Jouppila, Järvilahti, Kalli, Kasurinen, Kaup-

pinen, Kohijoki, Korkea-oja, Koskinen, Kuittinen, Kuuskoski, Kääriäinen, Lamminen, Laukkanen V., Laurila, Lax, Lipponen, Louekoski, Moilanen, Myller, Mäkelä, Mölsä, Ojala O., Ollila, Paasio, Pekkarinen, Polvi, Puhakka, Puisto, Pulliainen, Rask, Rehn E., Rehn O., Riihijärvi, Rimmi, Rinne, Roos J., Roos T., Rossi, Rusanen, Rynänen, Rönnholm, Sasi, Seppänen, Stenius-Kaukonen, Suhonen, Toivonen, Vihriälä, Viinanen, Viljanen ja Väyrynen.

„ I l m o i t u s a s i a t :

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden takia ed. Viljanen, virkatehtävien takia edustajat Järvilahti, Kääriäinen ja Pekkarinen sekä yksityisasioiden takia edustajat Ala-Nissilä, Backman, Kalli, Kasurinen, Kohijoki, Korkea-oja, Koskinen, Kuittinen, Kuuskoski, Lax, Mäkelä, Ollila, Polvi, Puhakka, Puisto, Pulliainen, Rask, Riihijärvi, Rimmi, J. Roos, Rossi, Sasi, Seppänen ja Vihriälä,

tästä ja huomisesta päivästä virkatehtävien takia edustajat Björkenheim, Louekoski, Myller, Paasio, Rusanen, Stenius-Kaukonen ja Väyrynen sekä yksityisasioiden takia edustajat Ihamäki ja T. Roos sekä

tämän kuun 27 päivään virkatehtävien takia edustajat Jouppila ja Laurila sekä yksityisasioiden takia ed. V. Laukkanen.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. M ä k i - H a k o l a : Rouva puhemies! Suuren valiokunnan jäsenille ilmoitetaan, että seuraava kokous on ensi perjantaina 27 päivänä tammikuuta kello 14 tai istunnon keskeydyttyä.

P ä i v ä j ä r j e s t y k s e s s ä o l e v a t a s i a t :

1) Ehdotukset laeiksi kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämisestä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta ja rikoslain muuttamisesta

Osittain kolmas, osittain ainoa käsittely
Hallituksen esitys n:o 247
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 12

Ensimmäinen varapuhemies: Ensinnäkin keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen kuluessa on esitettävä kaikki asiassa tehtävät ehdotukset. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksista. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvästä ehdotuksesta, joka koskee sopimuksen niiden määräysten hyväksymistä, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Toisessa käsittelyssä päätetyt kaksi lakiehdotusta muodostavat asiallisesti yhden kokonaisuuden. Ensimmäisestä lakiehdotuksesta on lisäksi päätettävä noudattamalla valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 1 momentissa olevia säännöksiä, koska asia koskee perustuslakia. Ensimmäistä lakiehdotusta ei siis voi hyväksyä jätettäväksi lepäämään, ja se on hylätty, jollei sitä ole kannattanut vähintään 2/3 annetuista äänistä.

Ehdotan näin ollen meneteltäväksi seuraavasti:

Jos ensimmäinen lakiehdotus hyväksytään, katsotaan toisenkin lakiehdotuksen niiden keskinäisen sidonnaisuuden vuoksi tulleen hyväksytyksi. Jos ensimmäinen lakiehdotus taas hylätään, katsotaan toisenkin lakiehdotus hylätyksi.

Kun lakiehdotukset ja sopimus muodostavat yhden kokonaisuuden, lakiehdotuksista tehtävä päätös merkitsee vastaavaa päätöstä myös sopimuksen osalta. Jos lakiehdotukset siis hyväksytään, katsotaan myös sopimus hyväksytyksi, mutta jos lakiehdotukset hylätään, katsotaan myös sopimus hylätyksi.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Ensimmäinen lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Toinen lakiehdotus katsotaan hyväksytyksi.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvä ehdotus katsotaan hyväksytyksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi Valtion Korjaamon nimen muuttamisesta nimeksi RASKONE

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 345

Liikennevaliokunnan mietintö n:o 20

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 343

Liikennevaliokunnan mietintö n:o 21

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotukset ilmailulaiksi ja laiksi suuronnettomuksien tutkinnasta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 294

Liikennevaliokunnan mietintö n:o 22

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotukset laeiksi maaseutuelinkeinolain, porotalouslain ja luontaiselinkeinoain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 311
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 39

Ensimmäinen varapuhemies:
Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus laiksi tieliikennelain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 355
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 24

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on liikennevaliokunnan mietintö n:o 24. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 47 a, 94 a, 94 b ja 105 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Ehdotus laiksi rehulain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 347
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 40

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 40. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 2 ja 3 §, 6 a, 6 b ja 13 a § sekä 2 luvun otsikko, 16, 16 a, 19, 22 ja 27 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Ehdotukset laeiksi potilasvahinkolain muuttamisesta ja eräiden potilasvahinkokorvausten sitomisesta palkkatasoon annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 326
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 49

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 49. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta ensimmäisen lakiehdotuksen 1, 4—6 ja 7 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä toisen lakiehdotuksen 3 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Ehdotus laiksi eräitä julkisia yrityksiä koskevasta tiedonantovelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 339
Talousvaliokunnan mietintö n:o 54

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 54. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskuste-

lu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1 ja 7 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Ehdotukset laeiksi aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain muuttamisesta ja maa-alueilla tapahtuvien öljyvähinkojen torjumisesta annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 334
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 17

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 17, josta ilmenee, että valiokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyökkäämistä.

Keskustelu:

Ed. Vanhanen: Arvoisa puhemies! Viitaten valiokunnan mietinnön vastalauseeseen ehdotan, että käsittelyn pohjaksi otetaan hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset.

Ed. Saapunen: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan tehtyä ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään.

11) Ehdotus laiksi öljysuojarahastosta annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 350
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 18

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 18. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 2 ja 2 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

12) Ehdotus laiksi jätelain muuttamisesta annetun lain 60 §:n 1 momentin kumoamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 358
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 19

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 19. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1 ja 2 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

13) Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus oikeuskanslerin virkatoimista ja lain noudattamista koskevista havainnoista vuodelta 1993

Ainoa käsittely
Kertomus n:o 8
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14.

Keskustelu:

Ed. Laine: Rouva puhemies! Käytin laajemman puheenvuoron viime lokakuun 28 päivänä, jolloin eduskunnan täysistunnossa oli käsillä oikeuskanslerin kertomus vuodelta 1992, silloin perustuslakivaliokunnan mietinnön pohjalta. Käsittelin silloin kysymystä kansalaisten näkökulmasta. Totesin suunnilleen siihen tapaan, että kansalaisten eduskuntaan kansanedustajille ja mm. perustuslakivaliokunnalle toimittamista kirjelmistä käy ilmi sellainen kansalaisten käsi-

tys, että oikeusturva Suomessa ei ole riittävä. Viittasin silloin siihen, että kirjeiden runsaus myös todistaa kansalaisten tällaisten käsitysten olemassaolon. Onko se täysin oikea tai vain osittain oikea, sitä en tässä yritä arvioida.

Joka tapauksessa niistä kirjeistä on huokunut myös sellainen käsitys, että oikeusturvan valvonta Suomessa on riittämätöntä, että laiminlyöntejä tässä suhteessa tapahtuu, että oikeuskansleri ei toimi tai useimmiten kansalaiset sanovat, että oikeuskansleri ei ryhdy mihinkään toimenpiteisiin, vaikka kantelukirjelmä sitä olisi edellyttänyt. Tyytymättömiä ollaan myös siihen, että oikeuskansleri ei päädy samaan johtopäätökseen kuin kantelun tekijä. — No, näinhän varmasti oikeuslaitoksen piirissä erittäin usein tapahtuu.

Tekemättä tästä nyt muuta yleisempää johtopäätöstä toistan sen, minkä sanoin lokakuussa, että näistä syistä kansalaiset yhä useammin alkavat vedota perustuslakivaliokuntaan, että sen pitäisi ryhtyä täyttämään tätä aukkoa, joka kansalaisten käsitysten mukaan nyt on olemassa.

Lokakuun puheenvuorossani käsitelin myös sitä kysymystä, voisiko perustuslakivaliokunta täyttää tuo aukon, kuten monet kansalaisten kirjeet edellyttävät. Päädyin siihen lopputulokseen, että se on liian pitkä tie. Perustuslakivaliokunnan toimintaa käytännön kannalta katsoen voi sanoa, että se ei millään pystyisi kuin ehkä pienen osan niistä kirjelmistä käsittelemään, sanoisinko, normaalilla tavalla eikä vain nuijimaan, kuten valtiovarainvaliokunta hylätessään raha-asia-aloitteet.

Perustuslakivaliokunta ei senkään vuoksi pystyisi tällaista aukkoa täyttämään, että asioihin perehtyminen vaatii laajaa asiantuntijakuulemistta, ja kun esimerkiksi perustuslakivaliokunnan käsiteltävänä on tavaton määrä sellaisia asioita, joissa valtiopäiväjärjestys ja eduskunnan työjärjestys perustuslakivaliokunnan käsittelyä edellyttävät, koetin jo silloin lokakuussa, ja nyt sen toistaen, sanoa, että perustuslakivaliokunnan käsittelyn kautta se oikeusturvan aukko, joka kansalaisten mielessä Suomessa on, ei voi täytyä.

Ajatellaanpa pelkästään sellaista mahdollisuutta, että viisi kansanedustajaa jättää kantelun, jota sitten perustuslakivaliokunta rupeaa käsittelemään, ja toiset viisi kansanedustajaa toisen kantelun ja näitähän voi tulla kymmenittäin. Kun tällaisissa tapauksissa, jotka esimerkiksi ministerivastuulain piiriin kuuluisivat, pitää olla aina 17 jäsentä paikalla, ei siitä mitään tule. Tarvittaisiin siis jotain muuta. Mikä se on, siihen en

nyt yritä vastata. Mutta ehdottomasti tässä on aukkopaikka kansalaiskäsitusten ja sen mahdollisuuden välillä, jonka perustuslakivaliokunta voisi näihin kansalaiskäsitelyihin vastauksena antaa.

Kun nyt käsillä oleva oikeuskanslerin kertomus vuodelta 1993 oli viime joulukuun 3 päivänä perustuslakivaliokunnan käsittelyssä, paikalla olivat sekä oikeuskansleri että apulaisoikeuskansleri ja myöskin kansliapäällikkö Klaus Helminen. Tämän keskustelun ja kuulemisen yhteydessä esitin oikeuskanslerin vastattavaksi kuusi kysymystä, jotka kirjasin, ja lähdin siitä, että niihin ei paikan päällä voinutkaan saada vastausta. Nämä kysymykset, koska niistä joillakin on ehkä yleisempää merkitystä, haluan tässä toistaa:

1) Mitä lausutte Paavo Haavikon kirjeessä 15 marraskuuta 1993 esitettyjen ”syytösten” johdosta?

2) Mistä syystä oikeuskanslerinvirasto päätti 15 joulukuuta 1993, dn:o 1131/1/92, että alkupeleistä panttaussitoumusta ei luovuteta rikoksen selvittämiseksi? Tässä kantelun tekijänä oli Arvo Mustonen Turusta.

3) Mihin perustui apulaisoikeuskanslerin ratkaisu, dn:o 124/1/93, liikenne rikostuomiota koskevassa kanteluasiassa? Oliko puheena oleva valokuva ollut esillä tuomioistuimessa ja miten sen merkitys on arvioitavissa? Tässä oli kysymys Oswald H. Laakson kantelusta.

4) Onko oikeuskansleri käsitellyt kantelua, joka koski Juhantalon ja Sisu Oy:n välistä velka-asiaa, ja millaiseen lopputulokseen on päädytty?

5) Miten oikeuskansleri on arvioinut Tauno Puntilan monissa kanteluissa ja kirjeissä esiin tuomia väitteitä koskien Näsisampo Oy:n, Kuisiston Laukku Oy:n ja Napsatik Ky:n asioita ja Puntilan osuutta niissä?

6) Onko hallitus ottanut huomioon oikeuskanslerin kirjelmässä 29.7.1993 oikeusministeriölle ehdotetun menettelyn?

Näihin kysymyksiin oikeuskansleri ja apulaisoikeuskansleri toimittivat vastaukset perustuslakivaliokuntaan muistioissaan, jotka oli päivätty 9. tammikuuta tänä vuonna.

Ehkä vielä tässä totean, että silloin, kun Paavo Haavikko oli tuon kirjeensä perustuslakivaliokunnalle aikanaan toimittanut, tämä yksi kirje herätti julkisuudessa tavattoman paljon huomiota, ja silloin vaadittiin, että perustuslakivaliokunnan olisi pitänyt ryhtyä Paavo Haavikon kirjettä käsittelemään. En tiedä, olivatko kaikki muut perustuslakivaliokunnan jäsenet samaa

mieltä kuin esimerkiksi minä siitä, että jos perustuslakivaliokunta olisi valinnut tämän yhden kirjeen erityistarkastelun kohteeksi, yhden kirjeen, joka oli sattuneesta syystä, kun oli akateemikon tekemä, saanut niin paljon julkisuutta, mielestäni sillä olisi ehkä tehty vääryyttä sadoille muille kirjeiden lähettäjiille. Esimerkiksi itse en ollut aktiivinen Haavikon kirjeen erikoiskäsittelyyn. Mutta katsoin, että nyt, kun oikeuskanslerin kertomus vuodelta 1993 oli käsittelyssä, tällainen kysymys voitiin oikeuskanslerin vastattavaksi tehdä.

Perustuslakivaliokuntaan lähetettiin nämä 9. tammikuuta päivätyt muistiot, joissa vastattiin näihin kuuteen kysymykseen. Mielestäni kolmas kysymykseni, jonka äsken mainitsin, eli ns. Laakson asia, ei saanut tyydyttävää selvitystä. Siksi tein perustuslakivaliokunnalle ehdotuksen, että juuri tässä Laakson asiassa olisi vielä hankittu lisää selvityksiä. Oli siis neljä jatkokysymystä näin kuuluen:

1) Miksi apulaisoikeuskansleri ei nähtyään oikeuden pöytäkirjoista valokuvan toimitetuksi vasta hovioikeudelle pyytänyt memoriaalia sen seikan toteamiseksi, että valokuvasta ei ollut puhuttu raastuvanoikeudessa ja että sen olemassaolo oli näin salattu?

2) Eikö Laakson kantelukirjeessä esittämän ja hovioikeuden pöytäkirjan perusteella ollut havaittavissa pöytäkirja väärennetyksi?

3) Eikö apulaisoikeuskanslerin ollut aiheellista puuttua siihen, että hovioikeus jätti kuulematta kauppakamarin hyväksymää, valantehnyttä tavarantarkastajaa, joka oli osoittanut väitetyn kolarin mahdolltomaksi ajaa ja siten Laakson syyttömäksi tekoon, josta hänet tuomittiin?

4) Miksi apulaisoikeuskansleri ei katsonut tarpeelliseksi uutta poliisitutkintaa poliisin kieltäytyttyä viemästä perävaunua tutkittavaksi kriminaalilaboratorioon, jossa olisi voitu tutkia, onko väitettyä kosketusta tapahtunut vai ei?

Perustuslakivaliokunta ei kuitenkaan katsonut aiheelliseksi näitä lisäselvityksiä. Jos joitakin kiinnostaa, totean, että tein ehdotuksen kirjallisena sen vuoksi, että itse en lähisukulaiseni hautajaisten vuoksi voinut osallistua valiokunnan kokoukseen.

Valitan sitä, että perustuslakivaliokunta ei tämän asian osalta halunnut jatkaa asian lisäselvitystä. En ole lainkaan varma siitä, etteikö viiden muunkin kysymyksen osalta olisi ollut tarvetta lisäselvityksiin, mutta kuten puheenvuoroni alussa totesin, perustuslakivaliokunnan työmäärä ei olisi millään antanut mahdollisuuksia ryh-

tyä niin laajaan selvittelyyn, minkä myös näihin viiteen muuhun kysymykseen esitettyjen lisäselvitysten pyyntö olisi aiheuttanut.

Olen tämän puheenvuoroni halunnut käyttää siitäkin syystä, että näyttää olevan varsin laajasti sellainen käsitys, ettei eduskunta ole kiinnostunut kansalaisten oikeusturvakysymyksistä. Kun mainitsemani esimerkit eivät näy missään muussa pöytäkirjassa, niin tulevat nyt eduskunnan pöytäkirjaan. Haluan kuitenkin todeta, että kyllä minä tässä Oswald H. Laakson asiassa hyvin vakavasti olin liikkeellä, koska minun henkilökohtainen käsitykseni on se, että niissä tuomioistuintenratkaisuihin, jotka koskivat Laakson ns. kolaritapausta, Laaksoa on kohdeltu väärin. Siksi olen tätä asiaa perään kysynyt, mutta myönnän, että varsinkaan, kun en tunne juridisia yksityiskohtia enkä voi tuomarin valan kautta vannoa olevani oikeassa, kerron vain, mikä on oma käsitykseni. Siksi olen halunnut asiaa selvittää.

Ed. K e k k o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuuntelin mielenkiinnolla ed. Laineen pohdiskelua perustuslakivaliokunnan roolista, joka on aikamoisessa valinkauhassa ymmärtääkseni juuri tällä hetkellä. Täytyy olla aivan samaa mieltä kuin ed. Laine siitä, että oli hyvä, että perustuslakivaliokunta ei ruvennut käsittelemään akateemikko Haavikon kirjettä, koska sen saama julkisuus oli sen kaltainen, että olisi voitu sanoa, että julkisuus oli se kriteeri, jolla perustuslakivaliokunta tarttui toimeen. Julkisuus tietenkään ei ole kestävä kriteeri silloin, kun tehdään lainsäädäntötyötä tahi lain täytäntöönpanoa tai ylipäänsä lakien kanssa ollaan tekemisissä ja niitä valvotaan.

Arvoisa rouva puhemies! Perustuslakivaliokunnan roolista: Kun itse istuin siellä aikoinaan muutaman vuoden, jo silloin jäin miettimään, olisiko mahdollista, että Suomeen voitaisiin perustaa esimerkiksi valtiosääntötuomioistuin. Tämä asiahan tuli kovin akuutiksi viime syksynä, kun paukahti pintaan keskustelu presidentin valtaoikeuksista ja siitä, kuka edustaa EU:ssa Suomea. Siinä tilanteessa perustuslakivaliokunta joutui todella paljon vartijaksi ja epäilemättä ihan kunnialla hoiti tehtävänsä. Mutta kun odotettavissa on, että tämän tyyppistä problematiikkaa tulee entistä enemmän ja kun perustuslakivaliokunta entistä useammin joutuu ikään kuin tuomioistuimen osaan, niin varmaan ansaitsisi pohtia suurella joukolla ja myös täällä eduskunnassa, mikä on perustuslakivaliokunnan rooli nyt ja ennen kaikkea tulevaisuudessa.

Ed. N i k u l a : Arvoisa puhemies! Ed. Laine käsitteli puheenvuoronsa aluksi perustuslakivaliokunnan mahdollisuuksia ja tehtäviä hyvin samalla tavalla, kuin itsekin ne ymmärrän. Perustuslakivaliokuntahan on tavallaan laillisuuden valvonnassa, oikeusturvan toteutumisen valvonnassa, toisen portaan viranomainen tai ehkä kolmannen. Ensimmäinen vastuu siitä, että lait toteutuvat käytännössä niin kuin tapausten tosiseikat ja säännösten sisältö vaativat, on tietysti asianomaisilla viranomaisilla: hallintoviranomaisilla valtiolla ja kunnissa ja tuomioistuimilla. Näiden toimintaa valvovat muutoksenhakuasteet, ja koko tätä viranomaistoimintaa valvoo oikeuskansleri yhtäällä ja eduskunnan oikeusasiamies toisaalla. Sitten vasta eduskunnan perustuslakivaliokunta viimekätisenä tarkastaa vuosittain näiden kahden ylimmän lainvalvojan kertomukset. Etäisyys yksittäisistä tapauksista, kun eduskunnalla ei perustuslain mukaan voi ollakaan mahdollisuutta ottaa ratkaistavakseen asiaa, joka on säädetty muiden viranomaisten ratkaistavaksi, tietysti rajoittaa mahdollisuuksia.

Mutta mahdollisuuksia on monenlaisia. Juuri se käsittely, johon ed. Laine perustuslakivaliokunnassa hyvin aktiivisesti on osallistunut kaikkina niinä vuosina, jolloin olen voinut häntä seurata, ja asioissa, joissa hän esitti esimerkkejä, pitää tietysti ylimmät lainvalvojat valppaina. Hekin tietävät, että he vastaavat toimenpiteistään ja ratkaisuistaan vuosittain eduskunnalle, joka edustaa kansaa. Mutta perustuslakivaliokunta ei voi lähteä yksittäisiä tapauksia tutkimaan, korkeintaan selvittää pitkälle, ovatko ylimmät lainvalvojat menelleet sillä tavoin lainvastaisesti, että heidät itse on pantava virkasyytteeseen.

Mitä tulee Laakson tapaukseen, josta ed. Laine puhui, olen itse Laakson kanssa ollut kirjeenvaihdossa, lukenut hänen lähettämiään asiakirjoja ja myös ilmoittanut hänelle, että jos hänen osaltaan oikeusturva on toteutettavissa, se ei toteudu sillä, että eduskunta asettaa apulaisoikeuskanslerin valtakunnanoikeudessa virkasyytteesen. Sen syytteen menestymismahdollisuudet on todella tarkoin tutkittava. Kynnys on korkea, niin kuin eduskunta hyvin tietää omasta kokemuksestaan. Se, miten tässä asianosaiselle voidaan oikeutta tehdä — tämä koskee tietysti kaikkia muitakin niitä tapauksia, joista perustuslakivaliokunnalle yksityiset ihmiset kirjoittavat, ja kirjeitä, joita edustajat saavat; kaikki me näitä kirjeitä varmasti hyvinkin paljon saamme — on se, että asia tutkitaan tuomioistuinmenettelyssä

uudelleen, jolloin käydään läpi se oikeudellinen aineisto, joka on kertynyt ja joka väitetään jätetyn huomioon ottamatta asiaa tuomioistuimessa päätettäessä. Tämän olen Laakson tapauksessa hänelle kertonut ja antanut sen ohjauksen, mikä on täältä annettavissa, ja monille muille. Tämä oli se syy, miksi en ed. Laineen tekemään lisäselvityspyyntöön enää yhtynyt. Katsoin, että sitä kautta tämän ihmisen oikeusturvaa ei voida toteuttaa, vaan siihen on olemassa muut tiet.

Perustuslakivaliokunta voi tutkia sen, ovatko ylimmät lainvalvojat menelleet mahdollisesti lainvastaisesti, ja ryhtyä sitten perustuslaissa säädettyyn menettelyyn, joka on tietysti huomattavan raskas. Mutta tämä vuosittainen käsittely ja ne keskustelut, usein suhteellisen tiukatkin, joita perustuslakivaliokunnan jäsenet ja lainvalvojat käyvät kertomusten tiimoilta, tietysti ohjaavat ja pitävät valppaana korkeita lainvalvojia.

Arvoisa puhemies! Ed. Kekkonen nosti esille perustuslakituomioistuinasian, josta täytyy sanoa, että itselläni ei ole kovin varmaa mielipidettä. En pidä sitä kovin hyvänä ratkaisuna, että jokin purppuranpunaisiin viittoihin pukeutunut perustuslakituomioistuin määräisi, kenelle on hankittava matkaliput Euroopan unionin ylimpiin kokouksiin. Viittaa vain niihin tietoihin, joita on tullut Euroopan unionista, jossa parlamentti ministerineuvoston mielestä otti liikaa toimivaltaa itselleen, ja asia ratkaistaan Luxemburgin tuomioistuimessa. Ministerineuvosto on haastanut siis parlamentin oikeuteen. Minusta tällainen tilanne on äärettömän hankala. Toivoisi, että sellaista ei tapahtuisi. Ei tuomareiden kuulu ratkaista ylimpien valtiotelinten toimivaltasuhteita, vaan ne on tietysti perustuslaissa ja muissa perustavaa laatua olevissa säädöksissä myös Euroopan unionin osalta todettava.

Ed. K e k k o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihan lyhyesti sen johdosta, mitä ed. Nikula sanoi. Jotta missään tapauksessa ei jäisi sellaista käsitystä, että olisin ollut ehdottamassa valtiosääntötuomioistuinta, ei todellakaan siitä ollut kyse. Minä aivan samalla tavoin kuin ed. Nikula suhtaudun kyseiseen tuomioistuimeen hyvin epäluuloisesti, tekisipä melkein mieleni sanoa, että vihamielisesti, siitä syystä, että juristeria ei voi olla ratkaisu silloin, kun pohditaan valtiotelinten suhteita, puhumattakaan esimerkiksi maan ulkosuhteista.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Ymmärrän ed. Kekkonen tarkennuksen. Poliitiikan

huipulla on oltava tarkka näin vaalien alla, ettei synny vääriä käsityksiä.

Mutta ylimpien lainvalvontaviranomaisten, jos näin voidaan sanoa, oikeuskanslerin ja oikeusasiamiehen, toiminnasta minulle on tullut sellainen käsitys, että jos on vähänkin mahdollista laillisilla perusteilla jättää asia tutkimatta sillä tavalla, etteivät tassut kastu, niin mieluummin siellä tehdään silloin päätös ”ei aihetta” sillä tavanomaisella formulla ja puututaan vain siinä tapauksessa ja määrätään tutkimus, jos on vuorenvarmaa, että asiassa tulee toisenlainen päätös, kuin mihin aikaisemmin on päädytty. Se on vähän sama kuin korkeimman oikeuden purkupäätöksissä. Purkupäätös annetaan vain, jos on sillä näytöllä vuorenvarmaa, että tuomio muuttuu alioikeudessa. Tämä on ongelma. Minä en katso kumpakaan objektiiviseksi.

Perustuslakivaliokunnan asemasta ei tule tässä hommassa yhtään mitään, koska se on poliittinen valiokunta ja poliittinen instituutio. Se on ihan selvä asia, se nähtiin Lohjan tapauksessa aikanaan. Minä en muista mikä kaverin nimi oli, ed. Laine varmaan muistaa. Se oli aivan selvä tapaus, johon olisi pitänyt puuttua, mutta erilaisten mutkittelujen kautta asiasta luovuttiin. Ei perustuslakivaliokunta pysty tällaisia asioita ratkomaan eikä se ole mahdollistaakaan.

Minun mielestäni pitäisi olla sellainen instituutio, jossa tuomareilla olisi huput silmillä, jotta kukaan ei näkisi, kuka se on, joka päättää. Aina kun on päätöksentekijän kasvot nähtävänä, hän on siitä myös vastuussa, ja sitä pelätään. Minä uskon, että sellaista tuomioistuinta ei löydetä Suomeen ollenkaan, joka tähän maahan oikeudenmukaisuuden toisi. Södermankin on tehnyt joitakin hyviäkin päätöksiä. Yksilö saattaa tehdä, mutta tuskin löytyy sellaista kaveria tai sellaista instituutiota, joka tekee oikeutta tähän maahan. Tämä on oikeudeton maa jatkossakin sillä tavalla, kuin on ollut tähänkin saakka.

Ed. N i k u l a : Rouva puhemies! Ed. Aitto-niemi selvästi on ollut jo pitkään virkavapaana korkeasta poliisiupseerin tehtävästään, kun hän epäilee maassa oikeusturvan toteutumista; ehkä se johtuu siitä, että hän ei ole ollut käytännössä sitä valvomassa. Hän viittasi Lohjan tapaukseen. Ne asiakirjat luin ensimmäisen kerran ehkä 15 vuotta sitten. Olen ne useamman kerran lukenut enkä siinäkään voinut tulla muuhun ratkaisuun, kuin mihin perustuslakivaliokunta tuli, eikä se

ollut myöskään poliittinen ratkaisu. Muunlaisia neuvoja kuin valtakunnanoikeussyytetä olen tällekin ihmiselle antanut aikaisemmin.

Mitä tulee ylimpien lainvalvojien aiheuttamaan tavallaan valppauteen viranomaisissa, voin vakuuttaa, että siltä ajalta, kun olen tuomioistuimessa ollut tuomarina, kyllä se tietoisuus, että oikeuskansleri tai oikeusasiamies voi asian tutkia ja tarvittaessa nostaa virkasyytteen, on selvä ja tuntuu päivittäisessä työssä jatkuvasti. Virkasyytteen pelko on hyvin terve virkamiehelle, ja sen pitää jatkuvasti ollakin niskan päällä.

Oikeusasiamiehen ja oikeuskanslerin syytteitä on myös hylätty ja se on aina merkki siitä, että syytekytnys ei ole ollut liian korkea. Jos kaikki syytteet aina hyväksyttäisiin, johtopäätös on tietysti se, että on jätetty syyttämättä silloinkin, kun olisi ollut perusteltua asia tutkia.

Oikeusasiamiehen pelko virkamieheessä on niin syvällä, että kun itse muutama kuukausi sitten sain kirjeen oikeusasiamieheltä, sydän hypäsi kurkkuun ja olin syvästi kiitollinen, kun siinä ei ollut muuta kuin se, että pyydettiin erästä artikkelia oikeusasiamiesinstituution 75-vuotisjuhlaan. Arvoisa puhemies! Tämä yksittäistapaus kuvaa sitä, kuinka merkittävä näiden lainvalvojien vaikutus jokapäiväisessä virankäytössä ja lainkäytössä on.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Sen verran vielä tuli mieleen, että se oli kai Lahtinen Lohjalta, josta oli kysymys, ja keskustelin perustuslakivaliokunnan eräiden jäsenten kanssa. Suuri osa heistä oli nimenomaan sitä mieltä, että asiassa olisi voitu ryhtyä toimenpiteisiin. Lopputulokset perustuslakivaliokunnasta oli se, että lausuntoon noukittiin sieltä täältä pieniä pinnoja, kivenmurusia, sen verran, että saatiin sen verran painavaksi se kuppi, joka näytti, että asiasta voidaan luopua sillä tavalla, että se oli uskottavaa. Tässäkin tapauksessa oli juuri se, että etsittiin sellaisia yksityiskohtia, joiden perusteella oli mukamas oikeudenmukaista luopua yksityisen ihmisen auttamisesta oikeuden saannissa. Minä näen asian tällä tavalla. Mutta tämä on yksityinen näkökanta minulla, enkä voi mitään, että olen tullut tähän tulokseen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

14) Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1993

Ainoa käsittely

Kertomus n:o 6

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 14

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15 ja suhteita ulkovaltoihin koskevalta osalta ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 14. Keskustelu suoritetaan ja päätös tehdään erikseen kummastakin mietinnöstä.

Esitellään kertomus perustuslakivaliokunnan mietinnössä valmistelevalta osalta.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Esitellään kertomus ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä valmistelevalta osalta.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

15) Ehdotukset laeiksi Suomen Hallitusmuodon ja valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 284

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13.

Keskustelu:

Ed. Laine: Rouva puhemies! Kun eduskunta käsittelee valtion talousarvion, Eduskuntapäätöksen keskustelussa esitin, että ilmeisesti meillä pitäisi eduskunnan työjärjestykseen tai valtiopäiväjärjestykseen säätää nimenomaan kohta siitä, että valiokunnan puheenjohtajan pitää esitellä valiokunnan mietintö, kun se tulee valiokunnasta täysistuntoon. Tämä palautuu

mieleeni esimerkiksi nyt esillä olevan asian osalta.

Mielestäni on tärkeä ja periaatteellinen asia hallituksen esitys siitä, että ministerien taloudelliset sidonnaisuudet säädettäisiin. Ministerien ulkopuolisten sidonnaisuuksien kieltämistä, rajoittamista ja ilmoittamista koskevan lain säätäminen ottamalla sitä koskevat säännökset hallitusmuotoon ja valtiopäiväjärjestykseen antaa mahdollisuuksia poliittisen järjestelmän tervehtymiseen tai ainakin eräiden edellytysten luomiseen sille. Kansalaisten oikeustaju on jo pitkään edellyttänyt joitakin nyt esitetyn kaltaisia toimenpiteitä.

Sellaisia toimenpiteitä on tehtykin kansanedustajien eduskunta-aloitteiden ja valiokuntamietintöihin liitettyjen vastalauseiden pohjalta. Muistan muun muassa ed. Seppäsen juuri salissa tehneen ehdotuksia siitä, että ministerien taloudelliset kytkennät, sidonnaisuudet ja omistukset pitäisi selvittää. Nyt siis hallitus on ryhtynyt toimiin ja perustuslakivaliokunta on hallituksen esityksen käsitellyt.

Ministerien sidonnaisuuksien ja taloudellisten kytkentöjen kieltäminen osittain, niiden rajoittaminen ja ilmoittaminen eivät kuitenkaan riitä. Vastaavan kaltaisia toimenpiteitä on suoritettava myös korkeiden virkamiesten, kansanedustajien ja myös kunnallishallinnossa toimivien virkamiesten ja luottamusmiesten osalta. Kansanedustajien osalta valmistelut ovat käynnissä ja eduskuntaryhmät ovat antaneet lausuntonsa.

Itseäni kuitenkin epäilyttää tältäkin osin se, että menetelmästä ollaan tekemässä vapaaehtoinen eikä velvollisuus, mutta tämän asian pohdiskelu tulee tuonnempana esiin konkreettisesti muodossa.

Mitä tulee kuntien korkeisiin virkamiehiin, tältä osin viittaa mm. eduskunnan oikeusasiamiehen taannoiseen lausuntoon, jossa hän katsoi, että Helsingin silloisen pormestarin Raimo Ilaskiven ei olisi pitänyt toimia suuren liikepankin hallintoneuvoston puheenjohtajana. Oikeusasiamies esitteli silloin tuon lausunnon yhteydessä eräitä periaatteita, joista varmasti kannattaisi nytkin muistuttaa. Käytettävissäni ei nyt ole eduskunnan oikeusasiamiehen silloista lausuntoa.

Mieleeni palautuvat myös edesmenneen Kai Kortteen varoitukset pankinjohtajien sekä rakennusliikkeiden johtajien ja edustajien sopivuudesta kunnallisiin luottamustehtäviin ja mm. lautakuntien puheenjohtajan tai jäsenen tehtäviin.

Aivan viime aikoina esiin tulleet tapaukset mm. Vantaalta ja Turusta osoittavat, että viisainta olisi kaupunginjohtajien ja kunnallishallinnon johtohenkilöiden pysyttäytyä bisneksen ja yksityisten yritysomistusten ulkopuolella. Muuten on vaikeata ja suorastaan ylivoimaista nauttia sitä luottamusta, jota näiden vaativien tehtävien suorittamisessa tarvitaan.

Puheenvuoroni päättänkin sellaiseen toivomukseen, että myös viimeksi mainittujen osalta ryhdyttäisiin lainsäädäntötoimiin ja että mahdolliset lainsäädäntöehdotukset tulisivat koskemaan myös korkeinta virkamiehistöä maassamme.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! En ole asiaan ehtinyt tutustua muuten kuin ihan silmäyksellä. Kun ed. Laine käytti puheenvuoron, eräseen asiaan puutun.

Lakihan ei selvästi sanamuodollisesti sano sitä, pitääkö selvittää valtioneuvoston jäseneksi nimitetyn taloudellinen asema, siis velkojen ja varallisuuden välinen suhde ja se, minkälaiseen riippuvaisuusasemaan henkilö mahdollisesti tästä syystä voisi joutua. Kysymyshän tämän tyyppisestä hommasta oli tietysti tapaus Juhantolassa aikoinaan. Tämä ei sano sitä asiaa ollenkaan selvästi. Olisi täytynyt sanoa selvemmin, mitä tarkoittaa tämä, minkä valiokunta on lisännyt: ”muusta merkittävästä varallisuudesta” sekä ”muista sidonnaisuuksistaan”. Tämä jää hyvin epäselväksi, ellei perusteluissa ole jotakin muuta.

Eräs ongelma taloudellisten kysymysten selvittämisessä tietysti ministerien osalta mutta aikanaan myös kansanedustajien osalta, jos tämä tulee heitä koskemaan, on se, että yleensä on mies ja vaimo, joilla on yhteinen varallisuus. Siinä tietysti silloin julkistetaan sellaisenkin henkilön asioita, joka ei liity millään tavalla virkaan, eli aviopuolison asioita. Siitä on joskus keskusteluissa esitetty näkemyksiä, miten tämä asia on huomioitu. On selvä asia, että jos ministeriksi nimitetään, täytyy selvittää — se kai tässä on tarkoituksena — onko mahdollisesti altis jollekin sellaiselle, mikä saattaa hänen tasapainoisen toimintansa ja puolueettomuutensa virassaan kyseenalaiseksi. Tämä pykälä ei sitä sano, enkä äkkiä löydä mietinnön perusteluista. Toinen ongelma on perhesuhteissa olevien tietynlaisten salaisuuksien paljastaminen. Tässä vedetään aviopuoliso samalla mukaan julkisuuden alttarille tietyllä tavalla teurastettavaksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

16) Ed. Mattilan ym. lakialoite n:o 110 laeiksi valtiopäiväjärjestyksen ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin perustuslakivaliokuntaan.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 17) asiasta.

Keskustelu:

Ed. Karhunen: Arvoisa puhemies! Olisin tässä yhteydessä vain halunnut kiittää lakialoitteen tekijöitä erittäin hyvän sisältöisestä lakialoitteesta. Olen nimittäin itse kuulunut kuluneet neljä vuotta sekä eduskunnan tarkistajiin että eduskunnan valitsijamiehiin. Täytyy sanoa, että ne ovat kaikkein vanhakantaisin jääneet tässä talossa ja tämän talon työskentelyssä. On erittäin hyvä, että oikolukutehtäviä tekevät todellakin sellaiset ihmiset, jotka oikolukua harrastavat, ja että yksimieliset vaalit voidaan todella vahvistaa eduskunnan suuressa salissa, koska on ollut hyvin turhauttavaa tehdä sitä työtä. Itselleni alkukaudesta, kun ehdotin näiden instituutioiden purkamista, ilmoitettiin, että nämä on syytä säilyttää sen vuoksi, että uudet nuoret kansanedustajat voidaan opettaa nöyrinä kokeilemaan, mitkä huonot puolet valtiopäivämiehen tai -naisen työssä on. On hienoa, että ryhmänjohtajat nyt kuitenkin ovat tällaisen aloitteen suostuneet tekemään.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

17) Puhemiesneuvoston ehdotus n:o 5 eduskunnan työjärjestyksen, eduskunnan vaalisäännön ja eduskunnan tilisäännön 19 §:n muuttamisesta

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 15.15.

Täysistunto lopetetaan kello 14.57.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio
